

Rødt Nytt

Avisa til Rødt Nr. 3 2022

Returadresse: Rødt, Dronningens-
gate 22, 0154 Oslo

Varsler ny pensjonskamp:

– Hvorfor skal renholdernes pensjon kuttes fordi advokaten lever lenger?

Foto: Diego Vito Cerro/Dreamstime.

Skeiv kamp:

– Pride må være mer enn bare regnbuepynt

Foto: Cecillie Johnsen/Unsplash

– Vi kan ikke la de rikeste ture fram som de vil i strandsonen

Foto: Inne Pedersen.

Leder:

“Sommeren er høysesong for Forskjells-Norge.”
Silje Kjosbakken, nestleder i Rødt

Rapport fra Løvebakken:

“Om avstanden mellom folkevalgte og velgerne blir for stor, så blir det en demokratisk utfordring.” Hege Bae Nyholt, Stortingsrepresentant

Silje Kjosbakken
silje@roedt.no
Nestleder i Rødt

Høysesong for Forskjells-Norge

Leder

For mange er sommerferien ensbetydende med god mat og spennende reiser. Men for stadig flere er det snarere forbundet med en vond klump i magen. Der mange av oss tar med mann og barn til Legoland, Dyreparken i Kristiansand eller Tusenfryd, blir andre sittende hjemme uten mulighet til å ta del i sommeridyllen. Det er ikke alle som har råd til å punge ut for utenlandsferie, restaurantbesøk eller billetter til fornøylesparker.

Den knugende følelsen av å ikke ha råd til å ta del i det som er helt vanlig for andre, er noe som rammer stadig flere norske barn. Mer enn 115 000 barn i Norge lever i familier med vedvarende lavinntekt. I fjor sommer kunne Røde Kors og Blå Kors melde om rekordmange henvendelser fra barnefamilier som rett og slett ikke har råd til ferie. Og selv med tusenvis av plasser må hjelpeorganisasjonene avvise mange som tar kontakt. Sommeren er høysesong for Forskjells-Norge.

Det er særlig urettferdigheten som handler om barna som får brynene til å heves når vi snakker om Forskjells-Norge. Kanskje det er derfor så mange reagerte på nyheten om fornøylesparkeren Tusenfryd innfører et såkalt ekspresspass. Hvis du blar opp 300 kroner på toppen av den ordinære billettprisen på rundt 500, kan du slippe å stå i kø med alle andre. Hva slags signaler sender dette? Skal vi virkelig lære barna våre at det er greit at de rike betaler seg forbi køen?

Tusenfryds ekspresspass er Forskjells-Norge på sitt grelleste. Det gjenspeiler en tendens i samfunnet til at de rike og mektige karrer til seg stadig mer på bekostning av alle andre. Når stadig mer av rikdommen samles på stadig færre hender, parallelt med at velferdsordningene bygges ned, ender vi med et samfunn der makt og muligheter blir urettferdig fordelt. Vi får et samfunn der innflytelse og tilgang kan kjøpes for penger. Der du kan betale deg forbi helsekøen hvis du er rik nok. Der du kan omgå byggeforbudet i strandsonen hvis du har råd til å betale advokatutgiftene det medfører.

Forskjells-Norge er mer enn tall og statistikker. Det er skamfølelsen en småbarnsmor føler på når hun må be om hjelp for kjøpe et par nye fotballsko. Det er bekymringen over å måtte droppe nok et tannlegebesøk på grunn av trang økonomi. Og det er ikke minst den vonde klumpen i magen et barn sitter igjen med når klassekameratene drar på sommerferie og en vet at mamma og pappa ikke har råd til å dra noe sted.

Rødt Nytt

Redaktør:
Brage Aronsen
brage@roedt.no

E-post:
roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50

Konto: 7874 05 56478

ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)

Trykkeri: Nr1Trykk

Utgiver: Rødt
Dronningens gate 22
0154 Oslo

– Hvorfor skal renholdernes pensjon kuttes advokaten lever

Pensjonstapere: Slitene som må gå av tidligere taper på den upopulære levealdersjusteringa. Foto: Ashwini Chaudhary/Unsplash

Pensjon

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

– Pensjonsreformen belønner bare de som kan stå lenge i arbeid, sier Emma Watne, vara til Stortinget for Rødt.

I midten av juni legger pensjonsutvalget fram sin evaluering av pensjonsreformen. Utvalget er oppnevnt av regjeringa og har mandat til å foreslå endringer som kan slå ut på både folketrygden, offentlig tjenestepensjon (OTP), privat tjenestepensjon og avtalefestet pensjon (AFP). Rødt har varslet ny kamp om det norske pensjonssystemet, og karakteriserer reformen fra 2011 som et pensjonsran.

Urettferdig levealdersjustering

– Det aller største problemet med pensjonsreformen er levealdersjusteringen, altså den «mekanismen» i pensjonsreformen som gjør at folks pensjon blir fordelt på antall år den enkeltes pensjonskull antas å leve. Da vil de som faktisk må gå av med pensjon når de er 62 år fordi kroppen eller hodet er utslitt, få pensjonsbeholdningen sin fordelt på flere år enn de som har fysisk lette jobber og dermed kan jobbe lenger. Det er blodig urettferdig, sier Watne og utdyper:

– Dette tar jo utgangspunkt i at alle har et reelt valg om å stå i jobb til de er 70 år, og det er på ingen måte alle som har det. Pensjonsreformen belønner ingen for å begynne å jobbe tidlig, den belønner bare de som klarer og orker å stå lenge i arbeid. Men hvorfor skal renholdernes pensjon kuttes fordi advokaten lever lenger?

– Det andre som er dypt problematisk med pensjonsreformen er at pensjonen øker mindre enn lønningene. De underreguleres anslått lønnsvekst. Det går spesielt utover minstepensjonistene. Om det fortsetter slik vil minstepensjonen være verdt bare 195 500 kr i 2040, i dagens penger. Fra 2011 har de blitt fratatt over 30 milliarder på grunn av denne underreguleringen, påpeker Watne.

– Det tredje er at pensjonene til uføre også skal levealdersjusteres, slik at når levealder går opp, går pensjonen ned. Deres pensjonsopptjening stopper når de er 62 år, fem år før de blir regnet som alderspensjonister. De har da fem år som de ikke får beregnet pensjon av. Uføre har ingen mulighet til å kompensere levealdersjusteringen med å jobbe lenger, de er jo uføre, fastslår hun.

Begrepstung debatt

Rødt-representanten mener det er et demokratisk problem at pensjonsdebatten er så lite tilgjengelig for folk flest:

– Jeg tror det er med vilje at den er gjort enormt teknisk og begrepstung. Om alle hadde klart å henge med i debatten i forkant av pensjonsreformen så er jeg overbevist om at Jens Stoltenberg hadde møtt mer motstand. Pensjonsdebatten er full av ord som levealdersjustering, delingstall, bestårsregel... det er ord vi ikke finner igjen i dagligtalen, sier Watne.

– Det forvirrer gjerne også at vi har denne tredelingen av pensjonssystemet med folketrygden, obligatorisk tjenestepensjon og avtalefestet pensjon. Og så er det noen regler for privat sektor og andre for offentlig sektor. Jeg tror vi må vise eksempler på hvordan reformen slår ut for vanlige folk med ekte eksempler, sier Watne.

Foreslår tosporsmodell

Eystein Garberg er leder for Elektroarbeidernes Fagforening Trøndelag og har også skrevet Manifest-pamfletten *Rettferdig pensjon på 1-2-3*. Han foreslår flere grep for et rettferdig pensjonssystem i framtida:

– Når det gjelder folketrygden, må vi beholde – ikke heve! – dagens aldersgrenser. Noe må også gjøres med den urettferdige levealdersjusteringen. Virkeligheten er jo ikke lik for alle, selv om de er født det samme året.

Som følge av pensjonsreformen i 2011 er det mulig å heve AFP samtidig som man står i full jobb. Dette favoriserer de som har en helsetilstand og arbeidssituasjon som gjør det mulig å jobbe lenger. For en mer rettferdig AFP foreslår Garberg å

fordi r lenger?

styrke sliterordningen for de som faktisk går av ved 62-64 års alder.

– Vi må vurdere en tosporsmodell, der den enkelte kan velge mellom AFP som en tidligpensjon med høyt nivå for de som slutter å arbeide eller AFP som en tilleggspensjon på lavere nivå som kan kombineres med arbeid, sier Garberg.

I pamfletten fra Manifest oppsummerer han forslaget slik: «Tidligpensjon er AFP som kompensasjon. Tilleggspensjon er AFP som belønning. Tidlig-AFP forutsetter at du slutter å jobbe. Den går bare til den som slutter å jobbe før 67. Tilleggs-AFP er for alle med tariffavtale. Den kan tas ut når som helst etter fylte 62, også ved siden av lønn.» Garberg er også åpen for å ta bort muligheten til å kombinere AFP med å stå i arbeid.

OTP inn i Folketrygdfondet

I dag er det finansbransjen som forvalter arbeidsgiveres pensjonssparing for ansatte, altså OTP. Statistikk fra Finans Norge viser at pensjonskapitalen for kollektiv pensjon i privat sektor var på 854 milliarder kroner i 2021.

– Vi må trekke tjenestepensjonspengene våre ut av finansbransjen, ved at den obligatoriske delen på 2 % heller innbetales som økt arbeidsgiveravgift og styrker opptjeningen i folketrygden fra 18,1 til 20,1 %, sier Garberg.

Han mener at Folketrygdfondet heller enn den kommersielle finansbransjen bør forvalte OTP-midlene. I *Rettferdig pensjon på 1-2-3* peker han på flere fordeler ved en slik modell:

«Den sikrer den enkelte opptjening fra første krone, også ved kortvarige arbeidsforhold. Den inkluderer overtid og variable tillegg i pensjonsgrunnlaget. Den sparer den enkelte for kostnader til forvaltning av pensjonskapitalbevis ved jobbskifter. Denne modellen fjerner den spekulative risikoen for den enkelte. I stedet for å være en innskuddspensjon, som svinger opp og ned med børser og verdipapirer, blir din opptjente OTP justert årlig på samme måte som øvrig pensjonsbeholdning i folketrygden.»

Vara til Stortinget: Emma Watne. Foto: Ole Mjelstad.

Leder i Elektroarbeidernes Fagforening Trøndelag: Eystein Garberg. Foto: Privat.

Slik fungerer pensjonsreformen:

Etter at pensjonsreformen ble innført i 2011, er pensjonen redusert med 18 prosent hvis du begynner å ta ut pensjonen fra 67 års alder.

Staten har spart 30,2 milliarder kroner samt om lag 1 milliard fra Statens pensjonskasse, i reduserte pensjonsutgifter. Summen spart øker år for år.

En beregning fra NAV viser at 1963-kullet må jobbe til alder 69 år og 6 måneder for å oppnå samme pensjon som en 67-åring ville fått i 2011.

I framtida vil dette slå langt hardere ut: Er du for eksempel født i 1985, må du stå i jobb til du er 72 for å få samme pensjon som en 67-åring fikk i 2011.

Kilder: Arbeids- og inkluderingsdepartementet, NAV og Nettavisen.

Rødt Norge rundt

Oslo:

Raser mot nedleggelse av Ullevål

Regjeringa har bestemt seg for å overkjøre lokaldemokratiet i Oslo og legge ned Ullevål sykehus.

– Sp trækker på det kommunale selvstyret, og Ap lytter ikke til fagforeningene. Alle andre enn sykehusdirektører og regjeringsmedlemmer ser at å gi fra seg en tomt med verdifulle bygg og store utbyggingsmuligheter for å bygge ut på en liten tomt med begrensninger på alle kanter er en dårlig idé, sier stortingsrepresentant Seher Aydar til NTB.

Bodø:

– Bør ikke bygge på matjord

Rødt Bodø er ikke videre begeistret for Bodø/Glimts byggeplaner på Thalleåkeren.

– Rønvijordene har vært en kampsak i flere år nå. Engasjementet har vært kjempestort. Vi har kjempa mot nedbygging av jordene. Da er det relativt tonedøvt av Glimt å bygge en gigantisk arena oppå matjord, sier Rødt-politiker Synne Bjørbæk til Avisa Nordland.

Mosjøen:

Går til sak mot vindkraft-anlegg

Utbyggingen av vindkraft utenfor Mosjøen er et menneskerettighets-brudd på linje med Fosen-saken, hevder den lokale reindrifta, og får støtte fra Rødt.

– Vi mener dette er et overgrep mot den samiske reindrifta og at det ødelegger naturverdier, sier stortingsrepresentant Geir Jørgensen til Nationen.

Stavanger:

Reagerer på pengebruk

Styret i en linjeforening ved Universitetet i Stavanger satte av 200.000 kroner og dro til Dubai. UiS-student og Rødt-politiker i Stavanger, Truls Drageset Dyldland, reagerer kraftig på pengebruken og reisemålet.

– Det er ganske usmakelig. Særlig valg av reisemål vitner om lite gangsyn, sier han til NRK. Dyldland mener det store pengebeløpet burde blitt brukt på noe som kom alle studentene til gode.

Rapport fra Løvebakken

Hege Bae Nyholt er Stortingsrepresentant for Rødt og leder i Utdannings- og forskningskomiteen.

Skall eller ikke skall?

En klage til brukerrådet har belyst at en del folkevalgte er blinde for sine egne privilegier. Denne gangen er det utvalget i Stortingets kantiner det klages på. Den anonyme stortingspolitikeren mener det er for lite norsk mat, manglende ølservering, og at det altfor ofte er skall på potetene. Som bevis på at folk ikke er fornøyd med utvalget, trekkes det frem at mange er observert med matpakke i stortingskantina.

Jeg kommer fra en arbeidshverdag i offentlig sektor hvor man enten har med egen matpakke eller betaler inn et fast beløp som gir tilgang på brød og pålegg. Matbokser har alltid vært fast inventar der jeg har spist min lunsj. Dette tror jeg er gjenkjennelig for de aller fleste, og nettopp derfor er det også mange som reagerer med en blanding av humor og vantro på at det klages på utvalget i Stortingets kantiner. Samtidig er det beskrivende for de forskjellene vi faktisk har i Norge.

Det er stor avstand fra hjelpepleieren, tømmeren og læreren som stemmer ved stortingsvalg til oss som blir gitt tilliten til representere dem i landets øverste organ. Som stortingsrepresentant har man en rekke privilegier, hvor subsidiert kantine er et av dem.

Det kan virke som det er lett å bli vant til godene. Og ikke minst tar saker som dette fokuset bort fra viktige politiske avgjørelser. I skrivende stund har utdanningskomiteen avgitt innstilling på ny barnehagelov, men fokuset er på pils, potet og privilegerte stortingsrepresentanter. Dette er flaut, men beskrivende for situasjonen vi faktisk står i.

Om avstanden mellom folkevalgte og velgerne blir for stor, så blir det en demokratisk utfordring.

Norske politikere er blant dem som tjener mest i Norge, og Rødt mener at lønna må kuttes. Stortingsrepresentanter er i dag blant de fem prosent best betalte og regjeringa er blant de én prosent med høyest lønn. Da er det ikke så rart at avstanden mellom landets pauserom og stortingskantina stadig blir større. Rødt har derfor ved flere anledninger fremmet forslag om å redusere lønn og stramme inn på godene til de folkevalgte, men vi stemmes ned. Hver gang.

Om avstanden mellom folkevalgte og velgerne blir for stor, så blir det en demokratisk utfordring. Man skal kunne kjenne seg igjen i de politiske beslutningene som tas. Har du aldri ligget våken om natta på grunn av ei strømgjening, er det lett å stemme mot forslag som reduserer utgifter. Avstanden mellom folk flest og folkevalgte bør være så kort som mulig. Rødt vil derfor gjerne se flere med matpakker i stortingskantina i tiden som kommer.

Regulering: Rødt vil ta politisk kontroll over kraftproduksjonen og strømprisene. Foto: Christian Sørgerd.

Barnehage

Vegard Foseide vegard.t.foseide@gmail.com

Barnehagelova blir endra for å stramme inn for private barnehagar. Men det er for lite og det går for sakte, meiner stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt.

– Dette er ein start, men absolutt ikkje bra nok for å ta ordentleg grep. Dei siste åra er det milliardar som er forsvunne i form av sal av barnehagar og triksing internt i store konsern. Det trengst kraftige tiltak her. Raudt støttar dei innskjerpande forslaga, men nok ein gong er det fastslått at barnehage er «big business» seier Bae Nyholt, som er leiar i utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget.

Regjeringa gjekk til val for å begrense kommersielle selskap i offentlig velferd. Dei nye lovendingane er ikkje gode nok, ifølgje Raudt-representanten.

– Det blir til dømes ikkje eit skilje mellom ideelle og kommersielle selskap. Her vil regjeringa ha utgreiing og vente, men vi har fått støtte frå ein jurist som er klare på at ein kan starte med mellombelse vedtak om å prioritere ideelle med ein gong, seier Bae Nyholt.

Det blir også eit unntak i lova for små private barnehagar med færre enn 30 ungar. Raudt er mot, SV ville ned til 20, men regjeringa gjekk til høgresida for å få fleirtal for dette.

– Interessant at regjeringa ikkje lyttar til KS, Storberget-utvalet, LO og Fagforbundet her. Ap og Sp er løfta inn i regjeringa av fagrørsla med løfte om profittfri velferd, men så vel dei å gå drive med politisk slalåmkøyning til høgresida for å sikre sanne unntak. Til saman blir dette musesteg frå regjeringa i arbeidet for profittfri velferd, seier komitéleiar.

Trenger meir tilsyn

Mari Rise Knutsen er pedagogisk leiar i ein ideell barnehage, og nestleiar i Raudt Oslo. Ho er positiv til endringane, men meiner òg dei burde gå lengre.

– At kvar barnehage må vere eit sjølvstendig rettssubjekt er bra. Eg meiner at det ikkje burde vært unntak frå denne føresegna. Barnehagen eg arbeider i er drive som ei stiftelse, og er ikkje tilknytta eit større konsern som til dømes Læringsverkstedet eller Espira. Vedtektene for barnehagen min seier at alt av inntekter, offentlege tilskot og foreldrebetaling skal gå til drifta, dimed har vi ikkje høve til å ta ut noko overskot. Vi må setje eit skilje mellom ideelle og kommersielle barnehagar, seier Mari Rise Knutsen.

Rise Knutsen fortel også om eit behov for meir oppfølging av private barnehagar.

– Vi hadde nokre tilsyn dei første åra vi dreiv. Vi har til og med bedt om tilsyn sjølv, då vi driv i eit område med fleire rusinstitusjonar, og vil vere trygge på at bydelsoverlegen meiner at alt

Leiar i utdanningskomiteen: Stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt. Foto: Yngve Mandal Svendsen.

Nestleiar i Raudt Oslo: Mari Rise Knutsen. Foto: Ihne Pedersen.

Dette er endringane i barnehagelova:

- Private barnehager skal vere eit sjølvstendig rettssubjekt.
- Barnehagens lokale og uteareal skal liggje samla.
- Forbod mot anna verksemd i same rettssubjekt som barnehagen.
- Forbod mot å ta opp lån på andre måtar enn i finansforetak
- Krav om at private barnehagar skal melde frå til kommunen og Utdanningsdirektoratet ved nedlegging, eigarskifte eller andre organisatoriske endringar. I tillegg nokre små endringar rundt tilsynsheimlar i lova.

Kjelde: stortinget.no

er i orden. Dei siste 10 åra har vi ikkje hatt noko tilsynsbesøk av bydelsadministrasjonen som er godkjenningmyndighet. Eg opplever at det er lett å snike seg litt unna barnehagelovas føresegner, så eg er veldig for meir innstramming, seier ho.

Ikkje imponerende

Regjeringa møter ein del av kritikken med å setje i gang utgreiingar og vurderingar, og love meir i framtida. Hege Bae Nyholt på Stortinget er ikkje imponert.

– Regjeringa har jammen mykje å leve opp til i neste runde, om dei skal levere på det dei har lova. Det blir avslørt gong på gong at forsvinn store summar ut av vår felles velferd. Vi i Raudt skal stå saman med fagrørsla og halde trykket oppe, avsluttar Bae Nyholt.

– Vi kan ikke la de rikeste ture fram som de vil i strandsonen

Allemannsretten: Rødt vil sikre fellesskapet tilgang til kysten landet rundt. Foto: Wolfmann/Wikimedia Commons.

Strandsonen

Brage Aronsen brage@roedt.no

Fellesarealene langs kysten blir mindre, både grunn av ulovlig utbygging og en overdreven bruk av dispensasjoner fra byggeforbudet. Stortingsrepresentant Sofie Marhaug advarer mot to forslag om oppmykning av dagens regelverk.

En undersøkelse Dagsavisen gjorde i 2021 viste at rundt 70 prosent av strandsonen i indre Oslofjord er bebygd og privatisert. Langs Oslofjorden blir om lag 85 prosent dispensasjonssøknadene fra byggeforbudet innvilget. Men mange utbygginger og inngrep er ulovlige. Presset mot den norske strandsonen har gått så langt at Økokrim omtaler det som «forsettlig og systematisk kriminalitet» i sin siste trusselvurdering. Det er en av grunnene til at Kommunaldepartementet har utarbeidet en ny veileder for å understreke alvoret og gjøre det lettere for kommunene å følge opp ulovlige inngrep i strandsonen.

– Jeg forventer at denne veilederen vil gjøre det lettere å følge opp det store omfanget av kriminalitet knyttet til ulovlig utbygging som Økokrim har dokumentert. Dette må bli et verktøy for å slå ned på rikfolk som tar seg til rette på bekostning av fellesskapet, sier stortingsrepresentant Sofie Marhaug.

– Men selv om denne veilederen er et godt initiativ, kommer det mildt sagt blandede signaler fra Kommunaldepartementet som gir grunn til bekymring.

Angripes fra flere hold

Noe av det første Senterpartiets Sigbjørn Gjelsvik gjorde som ny kommunalminister var å foreslå å myke opp i regelverket om strandsonen og la kommunene overstyre statlige reguleringer.

– Kommunalministerens utspill er en gavepakke til rike og velbemidlede som har blikket festet på eiendommer langs strandkanten. Problemet med byggeforbudet er nemlig at det ikke egentlig er noe forbud. Er du rik og ressurssterk får du behandlet søknaden din. Og i mange tilfeller blir den innvilget. En oppmykning av dagens regelverk vil føre til at enda flere rikinger får breie seg på det som skal være fellesområder, på bekostning av folk flest.

– Enkelte kommuner gir dispensasjon til nesten

Stortingsrepresentant: Sofie Marhaug. Foto: Ihne Pedersen.

alle som vil bygge. Tall fra 2020 viser for eksempel at Askøy kommune har gitt dispensasjon til 98 prosent av søkerne. Det er ganske sensasjonelt at en Ap/Sp-regjering åpner for mer av dette i dagens situasjon.

Omtrent samtidig som kommunalministerens utspill lanserte Høyre forslaget om at kommunene ikke lenger skal være pliktig til å følge opp ulovlige tiltak utført i strandsonen hvis det har gått en viss tid.

– Høyres forslag innebærer en vilkårlig oppfølging av kriminalitet mot natur og allmenn ferdsel, avhengig av hvor du bor. De som ulovlig har tatt seg til rette, bygd ned natur og begrenset allmennhetens tilgang til fordel for seg og sine, skal lettere få slippe unna. Det er ikke uten grunn at Økokrim advarer mot at et slikt amnesti vil signalisere at saker som gjelder brudd på plan- og bygningsloven i strandsonen ikke er så viktig å følge opp, sier Marhaug.

Vil ta tilbake arealer

Snarere enn noen oppmykning av dagens regelverk tar Marhaug til orde for en styrking av allemannsretten og vern av retten til allmenn ferdsel til strandsonen. I Rødts alternative statsbudsjett for 2022 er det satt av 75 millioner til et fond for oppkjøp av strandsoner og fjerning av sjikanøse stengsler.

– Rødt mener mer statlig sikring av friområder, midler til offentlig oppkjøp av strandarealer og mer midler til kontrollvirksomhet i kommunene er verktøy som kan bidra til å sikre strandsona og allemannsretten som de nasjonale verdiene de er. For oss er allmenn ferdsel og naturvern langs kysten rettigheter viktigere enn stemningen i kommunestyret for enkeltprosjekter, sier Marhaug.

Rødt-leder: Bjørnar Moxnes. Foto: Peter Mydske/Stortinget.

– Politikerlønningene må ned

Forskjells-Norge

Brage Aronsen brage@roedt.no

Rødt-leder Bjørnar Moxnes rister på hodet av forslaget til nye politikerlønninger og advarer mot å gjøre stortingsrepresentanter til en politikerklasse med millionlønn.

I begynnelsen av juni kom meldinga om at godtgjøringsutvalget for første gang går inn for at lønna til stortingsrepresentantene skal passere en million kroner. Statsministeren bør ha i overkant av 1,8 millioner i lønn og statsrådene rett i underkant av halvannen million, mener utvalget. Utvalget har foreslått en lønnsvekst for representanter, statsministeren og statsråder som tilsvarer 5,1 prosent i 2022. Fordi politikerne ikke noen lønnsøkning i 2021, har utvalget lagt lønnsoppgjørene i resten av samfunnet de to siste årene til grunn for sine beregninger.

– Det å gi stortingsrepresentanter millioninntekt vil være å gå i helt gal retning. Rødt vil heller kutte i stortingslønna. Det er et lite, men viktig grep for å få ned forskjellene i samfunnet. Det vil være mangel på takt og tone å la stortingslønna bikke millionen i en tid hvor barnefamilier, uføre, pensjonister og andre sliter med å betale strømregningene. Nå må det faktisk være vanlige folk sin tur, ikke toppolitikeres tur til å spille «vil du bli millionær», sier Rødt-leder og stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes.

Rødts forslag er å kutte godtgjørelsen for stortingsrepresentanter til maksimalt ca. 820.000, og deretter følge kronebeløpet for medianlønn. Moxnes viser til at stortingsrepresentanter fra før av er blant de 5% best betalte i Norge. Regjeringsmedlemmene er blant de 1% med høyest lønn.

– Det er usunt for demokratiet med en politikerklasse på millionlønn. Rødt vil ikke at stortingsrepresentanter skal være en lønnsadel. Vi mener godtgjørelsen heller bør følge den utviklinga de som tjener akkurat midt på treet får. Den siste tiden har vært preget av avsløringer om toppolitikernes frynsegoder og misbruk av representantordningene. Nå må Stortinget ta ansvar for å gjenreise den nødvendige tilliten til våre demokratiske institusjoner, og det viktigste vi kan gjøre da er å sikre at vi som folkevalgte ikke rykker fra de folkene som har valgt oss. Lønnsfesten burde vært avsluttet og stengt for lengst.

– Stortinget har et godtgjøringsutvalg bestående av en pensjonert sorenskriver, en tidligere børsdirektør og en professor, som flere ganger har ment det er «faglig grunnlag» for å øke godtgjørelsene for toppolitikere litt ekstra. Rødt vil legge ned godtgjøringsutvalget, slik at Stortinget må stå til ansvar for sine egne beslutninger, framfor å skyve dette utvalget foran seg, sier Moxnes.

Programsjef for Popvenstre: Kristine Helliesen. Foto: Privat.

Silvana Imam til Popvenstre

Kultur

Brage Aronsen brage@roedt.no

27. august går den fjerde utgaven av Rødts festival for politikk og kultur, Popvenstre, av stabelen i Kubaparken i Oslo.

21. april 1972 ble paragraf 213, som forbød seksuelle handlinger mellom menn, fjernet fra straffeloven. For å markere dette har en rekke kulturinstitusjoner gått sammen om initiativet til Skeivt kulturrår. Det vil også prege årets Popvenstre-program, forteller programsjef Kristine Helliesen.

– Vi inviterer skeive aktivister, politikere og journalister for å snakke om skeiv kamp gjennom de siste 50 årene, og om hvordan skeiv aktivisme ser ut i dag. Tematisk vil det skeive perspektivet også plukkes opp i flere av de andre samtalene våre, som i debatten om fotball-VM i Qatar. Skeiv kamp er også klassekamp, og det vil vi synliggjøre.

– Popvenstre er en festival med politiske samtaler og debatter, litteratur og kunst på scenen, konserter med spennende artister, eget barneprogram, mat, drikke og annet påfyll. Det som er viktig for oss er at festivalen skal tilgjengelig for alle, uavhengig av størrelsen på lommeboka eller hvor gammel man er, og at den skal ta opp temaer som er viktig for folk i dag. Popvenstre er til for det viktigste venstresida har; grasrota.

Hva kan du fortelle om programmet?

– Jeg kan avsløre at den kjente, svenske rapperen Silvana Imam skal opptre på Popvenstre, og at det er en eksklusiv konsert bare for oss, hun er egentlig ikke på turné! Og Vigdis Hjorth og bandet Tilbud og etterspørsel skal opptre med et Bertolt Brecht-show! Det blir rått.

– I tillegg kommer Knut Nærum, Maria Navarro Skaranger, Aslak Sira Myhre, Mina Finstad Berg, Håvard Melnæs, Hanna Asefaw, Mimir Kristjánsson, Cathrine Knudsen, Joanna Rzakowska, Tharaniga Rajah, Julia Wiedlocha, Agnar Lirhus, Torstein Dahle, Andreas Liebe Delsett og mange flere for å snakke om blant annet VM i Qatar, naturtap, science fiction, drittleiligheter, skeiv kamp, matkultur og mye mer.

– Som alltid vil det også være en partipolitisk debatt, denne presenteres av Klassekampen. Vi skal også ha en internasjonal, politisk debatt, som vi vil avsløre mer om i nær framtid.

Hva gleder du deg mest til ved årets festival?

– Jeg gleder meg til å møte folk! Og jeg gleder meg til å få lov å sitte i gresset og bare bli servert tanker, meninger, ideer og kunnskap, jeg skal suge til meg alt som en svamp! Det er lite jeg elsker mer her i livet enn kunst og politikk, så dette blir rett og slett kanskje årets høydepunkt!

Feiring og protest i den skeive kampen

Kamp: Pride må være mer enn bare fest og moro, det må også romme kamp. Foto: Cecilie Johnsen/Unsplash.

Pride

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

– Vi har kommet langt, og vi skal feire hver eneste seier. Likevel er det fortsatt mange kamper igjen å ta, sier Rødts partisekretær Benedikte Pryneid Hansen.

I 2022 er det 50 år siden forbudet mot homofili ble opphevet i norsk lov. Pryneid Hansen ser ingen grunn til å hvile på laurbærene:

– Her hjemme vil jeg særlig trekke fram kampen for transpersoners rettigheter og likeverd, og da spesielt kampen for et verdig og desentralisert helsetilbud. Også den internasjonale solidariteten er viktig. I mange land ser vi tilbakeslag for skeives rettigheter. Ytre høyre har fått forsterket selvtilit etter at skeive i Polen, Ungarn og Russland har møtt mange tilbakeslag. Vi ser det spesielt i de harde slagene som kommer mot transpersoner og deres rettigheter. Her er det viktig at skeive og streite jobber sammen.

Å være seg selv

Rødt-nesstor Torstein Dahle er en veteran i homokampen, og framhever klassekampen og spesielt kvinnekampen som viktige fundament. Også han mener at mye arbeid gjenstår.

– Det har vært stor framgang, som er et resultat av vår egen kamp. Men «homo» er fortsatt et vanlig skjellsord. Det er langt igjen. Ordet «skeiv» dekker over store forskjeller. Retten til å velge eget juridisk kjønn uten å bli kastrert eller sterilisert kom først i 2016. Transpersoners kamp må støttes – den er helt i startgropa.

Dahle påpeker at ingen velger kjønnsbekreftende behandling for moro skyld, og at det handler om å være den man er – en parallell til det å komme ut av skapet:

– Jeg sto ikke fram som homofil fordi det var festlig. Jeg måtte gjøre det for å kunne være meg selv. Folk gjør det i land som Uganda med livet som innsats, understreker Dahle.

– Kampen for å synliggjøre, stå fram som homofile kvinner og menn, er helt avgjørende. Når en mann som du kjenner forteller at han er homofil, gjelder det plutselig et menneske. Det går ikke lenger an å si at han er syk eller pervers, fordi du ser at det ikke stemmer. Etter hvert som stadig flere er åpne, skjønner flere og flere hva dette dreier seg om. Jeg vokste opp i en tid der bare fordommene var kjent – ingen homofile var synlige. Da kunne jo ikke jeg være homofil. Nå er det massevis av homofile menn og lesbiske kvinner å identifisere seg med.

– Så var selvsagt kampen som førte til avkriminalisering i 1972, veldig viktig – også fordi den fjernet et hinder fra å være åpen. Derfra har positiv lovgivning om vern mot diskriminering,

Partisekretær i Rødt: Benedikte Pryneid Hansen. Foto: Ihne Pedersen.

Rødt-nesstor: Torstein Dahle. Foto: Åsne Hagen.

rett til partnerskap, rett til ekteskap og adopsjon vært avgjørende skritt.

– Viktigst var det kanskje å få homofili vekk som psykiatrisk diagnose i 1977 og ut av WHO's offisielle diagnosehåndbok i 1990. Før det var vi vitenskapelig sett syke. Basta!

Ikke bare regnbuepynt

På vei inn i Pride-måneden tar mange bedrifter fram regnbueflagget for å appellere til Pride-vennlige kunder.

– Det plager ikke meg at de ser på skeive som en interessant kundegruppe å tjene penger på. Det avspeiler bare hvor langt vi er kommet, sier Torstein Dahle.

Samtidig er han krystallklar på at selskaper som bruker regnbueflagget må følge opp i praksis.

– De må støtte krav om likestilling og fulle rettigheter, fastslår han.

Partifelle Pryneid Hansen mener også at symbolet skal forplikte:

– Et grelt eksempel er DnB som hadde regnbuefarger på logoen sin i Skandinavia, men ikke hos filialene i Baltikum hvor dette ville vært mindre populært. Skal bedrifter smykke seg med regnbuen i juni, må vi kunne forvente at de gir tilbake til de skeive organisasjonene som er ute og tar kampene hver dag. Vi må kunne forvente at de støtter sine skeive ansatte hver dag hele året.

Pryneid Hansen framhever et godt skeivt program, lydhøre allierte i stortingsgruppa og Skeivt utvalg som viktige elementer i Rødts arbeid. Utvalget jobber med skolering og bevisstgjøring i partiet.

– Da vi satte sammen utvalget, var det viktig for oss å ha med folk med ulik erfaring og ulike minoritetsstatuser, sier Anne-Marith Rasmussen som leder utvalget.

– Interseksjonalitet er ikke bare en teoretisk øvelse, det handler om at vi lever ulike liv. Klassekampen må være mangfoldig, og Rødt må være et sted som er trygt for minoriteter og folk som er vant med å bli stigmatisert.

Sykehus er ikke butikk: Rødt vil skrote innsatsstyrt finansiering. Foto: Helgelandssykehuset HF/CC.

Vil skrote innsatsstyrt finansiering i sykehusene

– Sykehus er ikke butikk. Derfor vil Rødt avvikle ordningen med innsatsstyrt finansiering, som gjør at noen pasientgrupper er mer lønnsomme enn andre, sier Seher Aydar, stortingsrepresentant og helsepolitisk talsperson i Rødt.

Innsatsstyrt finansiering er et resultat av at markedsøkonomiske modeller ble innført i sykehusdriften. Det fungerer slik at ulike behandlinger kodes og gis poeng basert på hvor «lønnsomme» de er. Tanken er at ved å late som om sykehusene er en butikk, eller kanskje en fabrikk, skal alle bli mer effektive og produsere mer helse.

– Dette gjør for eksempel at fødende kvinner som ikke opplever komplikasjoner blir mindre «lønnsomme» for sykehusene enn de som gjør det. Fødeavdelingene som klarer å forebygge komplikasjoner blir økonomisk straffet, sier Aydar.

– Sykehusaktivitet må, som alt annet helsearbeid, baseres på pasientenes behov. Et konstruert system basert på lønnsomhet vil nødvendigvis ramme tilbudet til pasientene. Behandlingene som er høyt priset i systemet prioriteres, fordi det er der inntektene ligger. Det går utover nødvendige

Stortingsrepresentant: Seher Aydar. Foto: Ihne Pedersen.

behandlinger som er priset lavere, for eksempel pleie- og omsorgsoppgaver og aktiviteter på felter der behov og ressursbruk ikke alltid er gitt av diagnosene pasienten har.

– Rødt ønsker å skrote hele systemet med innsatsstyrt finansiering i sykehusene. Vi mener det er spesielt to områder som blir hardt rammet og mener ISF må avvikles allerede fra neste statsbudsjettet innen føde- og barselomsorg, poliklinisk psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Reagerer på kutt i tiltaksplasser

Lav arbeidsledighet gjør at regjeringa vil kutte 4700 tiltaksplasser. – Smålig og usosialt, mener vara til Stortinget, Emma Watne.

Regjeringa kutter 4700 tiltaksplasser i revidert nasjonalbudsjett for å spare 264 millioner kroner. Sjefsøkonom i LO, Roger Bjørnarstad, sier til nettstedet Fri Fagbevegelse at nivået på tiltaksplasser var for lavt i utgangspunktet, og at en nå har et handlingsrom som kan brukes for å få de som har vært lenge utenfor arbeidslivet inn i arbeid. Det er et syn som deles av Emma Watne, møtende vara på Stortinget.

– Vi har 58 500 langtidsledige i Norge. Det er dem vi burde fokusert på å få ut i arbeid nå, sier Watne.

Hun er også kritisk til at kuttet vil ramme folk med funksjonsnedsettelse.

– Dette kuttet rammer også VTA-plassene, som er arbeidsplasser for de som trenger tilrettelagt arbeid. Mange av dem har en utviklingshemming. Under pandemien har NAV registrert en 10 prosent økning av de med redusert arbeidsevne.

– 8 av 10 utviklingshemmede mellom 18 og 25

Vara til Stortinget: Emma Watne. Foto: Ole Mjelstad.

år står uten jobb. Ventelistene for en VTA-plass er lange. Det er behov for 1.000 nye tilrettelagte jobber hvert år bare for å ta unna avgangskullene i videregående skole, viser beregninger fra Arbeidssamvirkenes landsforening, sier watne.

– Dette er et usosialt og smålig kutt. For de som jobber på en tilrettelagt arbeidsplass er det kanskje den aller viktigste sosiale arenaen de har. Det handler om å få ta del i samfunnet. Ha noe nyttig å fylle dagene med og noen å spise lunsj sammen med. Hva skjedde med at alle skal med?

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Stortinget: Flertallet vil ikke støtte Rødt-forslag om straffefølgelse av statsledere som starter angrepskrig. Foto: Bernt Sønvisen/CC.

– Norge framstår som en sinke

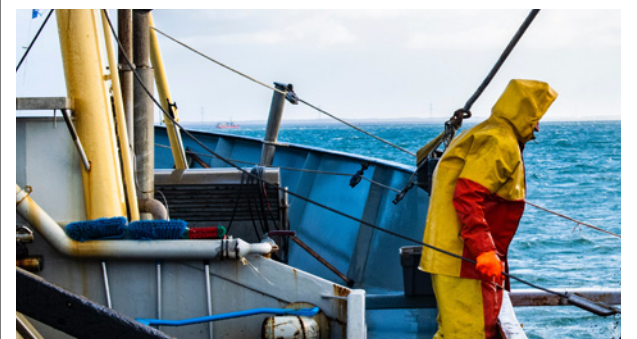
For andre gang har Rødt foreslått at Norge skal ratifisere avtalen som gir Den internasjonale straffedomstolen (ICC) adgang til å straffefølge statsledere for folkerettsstridig angrepskrig.

– Partiene som stemte nei til forslaget i 2021 forsto kanskje ikke hvor viktig det er for Norge å sikre en rettsorden som beskytter småstater mot angrep fra stormakter. I så fall bør Russlands invasjon av Ukraina være en vekker. Etter Russlands invasjon det virkelig ingen unnskyldning for å stemme mot norsk tilslutning til avtalen som ble skapt nettopp for å stille ledere som Putin til ansvar, uttalte Bjørnar Moxnes til Dagsavisen i forkant av behandlingen.

24. mai ble det klart at stortingsflertallet nok en gang stemte ned forslaget.

– Norge framstår som en sinke sammenlignet med andre nordiske og europeiske land. Når vi ser hva som skjer i verden nå, så er det mer maktpåliggende enn noensinne å få dette på plass, også fra norsk side, sier Gunnar Ekeløve-Slydal, som er konstituert generalsekretær i Den norske Helsingforskomité.

Brage Aronsen brage@roedt.no

Sier stopp: Rødt vil ha slutt på dansk kveitefiske i Norge vinterstid. Illustrasjonsfoto: Paul Einerhand/Unsplash.

Gjennomslag for nye fiskereguleringer

Et samla storting stiller seg bak Rødts forslag til nye fiskereguleringer. Dagbladet satt i vinter søkelys på at danske trålere i årevis har fiske kveite i Norge, til tross for at kveitefiske vinterstid har vært forbudt i Norge i mange tiår. Forbudet ble innført for å bevare bestanden. Kveita samler seg for å gyte på vinterstid og er derfor en lett match for trålere som kan gjøre store landinger, skriver Dagbladet.

I kjølvannet av saken fremmet Rødt et forslag om å forby det omstridte vinterfisket i Skagerak. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

– Dette var for dumt. Og det skulle bare mangle at vi ikke fikk en slutt på dette to-sone fisket som har foregått i flere tiår, sier stortingsrepresentant Geir Jørgensen til Dagbladet.

– Dette er også gode nyheter for norske fiskere som har sett på at danske fiskere har forsynt seg godt av fatet.

Jørgensen forteller at Rødt også har kontaktet Enhedslisten, Rødts søsterparti i det danske folketinget. De har allerede utfordret Danmarks fiskeriminister på dette spørsmålet, foreløpig uten å få svar.

Brage Aronsen brage@roedt.no

Annonse:

POPVENSTRE KUBAPARKEN 27.08.2022

AIMING FOR ENRIKE
SLITEN ELITEN
TILBUD OG ETTERSØRSEL

SILVANA MAM

Popvenstre er en festival for grasrota, for de sosiale bevegelsene og for kultur som vil noe – en politisk møteplass der protokoll og pulverkaffe er bytta ut med parkhygge og gitarforsterkere.

Billetter på
POPVENSTRE.NO

Hva skjer?

3. - 11. juni
Regnbuedagene i Bergen
Bergen. <https://bergenpride.no/>

10. juni
Klassekampens sommerfest
Sukkerbiten, Oslo. klassekampen.no

11. - 12. juni
Kvinnesamling i Rødt
Scandic Solli, Oslo. roedt.no

18. - 27. juni
Oslo Pride
Oslo. oslopride.no

5. - 10. juli
Rød Ungdoms sommerleir
Utøya. rodungdom.no

27. august
Popvenstre
Kubaparken, Oslo. popvenstre.no

Tips oss om aktuelle arrangementer!
Send en e-post til brage@roedt.no.

Annonse:

Få med deg siste nummer av Gnist!

Linn Stalsberg om de nye 20-årene: Vi må organisere oss! // Sofie Marhaug: Kraften som var vår // Venstresida og Ukraina // Slaget om Barentshavet

Abonner på Gnist
100 kr for første år

Send mail til
gnist@marxisme.no
for bestilling.

Eller kjøp nummeret
på www.marxisme.no

Annonse:

Studiebok:

Forstå for å forandre

KUN
95,-

FORSTÅ
for å
FORANDRE

Bestill på:
marxisme.no

Annonse:

Ny pin:

Rødts jubileums-pin

50,-

Rødt feirer 15 år med en helt ny
jubileums-pin.

Bestill på
roedt.signon.no

Bli medlem i Rødt!

Send sms med «Rødt [navn] [din e-post] [din adresse]» til 2090
eller se roedt.no/bli-medlem

fb.me/roedt

[@raudt](https://twitter.com/raudt)

[@stemroedt](https://www.instagram.com/stemroedt)

Følg oss i sosiale medier for å oppdage mer om Rødt, få svar på det du lurer på og dele med vennene dine.

